

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1948-1949.****VERGADERING VAN 1 DECEMBER 1948.**

Verslag uit naam van de Commissie van Justitie, belast met het onderzoek van het wetsvoorstel betreffende het genaderecht ter zake van inbreuken op de veiligheid van de Staat en van oorlogsmisdaden.

SÉNAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1948-1949.****SÉANCE DU 1er DÉCEMBRE 1948.**

Rapport de la Commission de la Justice, chargée d'examiner la proposition de loi concernant la grâce en matière d'infractions contre la sûreté de l'État et de crimes de guerre.

Aanwezig : de hh. ROLIN, voorzitter; ANCOT, DE CLERCQ, DERBAIX, FONTEYNE, KLUYSKENS, LILAR, LOHEST, MACHTENS, RONSE, SIRONVAL en VERBAET, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het wetsvoorstel ingediend voor de h. Fonteyne cs. heeft voor doel de Minister van Justitie bij wet de inrichting op te leggen van een Commissie die voor opdracht heeft haar advies te geven over het aan de Koning voor te leggen verzoek om genade ten gunste van personen veroordeeld wegens inbreuken op de veiligheid van de Staat of oorlogsmisdaden.

Die commissie zou voorgezeten zijn door de Minister van Justitie of diens afgevaardigde en zou daarbij vier leden tellen te benoemen door de Minister, van wie twee op een lijst van kandidaten voorgedragen door het Nationaal Verbond van Politieke Gevangenen en twee op een lijst van vier kandidaten voorgedragen door de Nationale Raad van de Weerstand.

Uw Commissie van Justitie heeft zich, met negen stemmen tegen één stem en drie onthoudingen, voor de verwerping van het voorstel uitgesproken.

In de loop van de bespreking werd in herinnering gebracht dat thans een raadgevend comité der gevangenen werkzaam is, waarin vertegenwoordigers zetelen van de groepering der politieke gevangenen en van de groepering der verzetslieden, en waaraan het Bestuur, voor advies, de gevallen voorlegt die het beschouwt van kiese aard te zijn, hetzij wegens de grond zelf van het verzoek, hetzij wegens de mogelijke weerslag van een genademaatregel bij de openbare mening; volgens het eensgezind advies van de Commissie werkt dat raadgevend comité op onberispelijke wijze.

De indiener van het voorstel meent evenwel dat de inrichting van een commissie, zoals zij door zijn voorstel wordt voorzien, zich namelijk opdringt omdat het onderscheiden zelf der kiesgeheden gevallen op willekeurige wijze zou geschieden door het Ministerie van Justitie.

*Zie :**Gedr. Stuk van de Senaat :***22 (Zitting 1947-1948) : Wetsvoorstel;****MESDAMES, MESSIEURS.**

La proposition de loi déposée par MM. Fonteyne et consorts a pour objet d'imposer législativement au Ministre de la Justice la création d'une commission ayant pour mission de donner son avis sur le recours en grâce à soumettre au Roi en faveur de personnes condamnées du chef d'infractions à la sûreté de l'État ou de crimes de guerre.

Cette commission serait présidée par le Ministre de la Justice ou son délégué et comporterait en outre quatre membres à nommer par le Ministre, dont deux sur une liste de candidats présentés par la Confédération Nationale des Prisonniers politiques et deux sur une liste de quatre candidats présentés par le Conseil National de la Résistance.

Votre Commission de la Justice, par neuf voix contre une et trois abstentions, s'est prononcée en faveur du rejet de la proposition.

Il a été rappelé au cours de la discussion qu'un comité consultatif des Prisons fonctionne actuellement, dans lequel siègent des représentants du groupement des prisonniers politiques et du groupement des résistants, et auquel l'Administration soumet pour avis les cas qu'elle considère comme délicats soit à raison du fondement même de la demande, soit à raison de la répercussion possible d'une mesure de grâce sur l'opinion publique; de l'avis unanime de la Commission ce comité consultatif fonctionne de façon impeccable.

L'auteur de la proposition estime cependant que la création d'une commission, telle qu'elle a été prévue dans sa proposition, s'impose notamment parce que la discrimination même des cas dits délicats s'opérerait de façon arbitraire par le Ministère de la Justice.

*Voir :**Document du Sénat :***22 (Session de 1947-1948) : Proposition de loi;**

Sommige leden hebben het voorstel bestreden inroepende dat de stichting langs wetgevende weg van een commissie, die de uitoefening der koninklijke bevoegdheden zou regelen, zou indruisen tegen artikel 73 der Grondwet, waarbij alleen aan de Koning het genaderecht wordt verleend; de grondwetmaker heeft, aldus werd verklaard, door het genaderecht toe te kennen zonder er de wijze van behandeling van te regelen, gewild dat de Koning zou handelen in volle onafhankelijkheid, buiten alle rechtstreekse of onrechtstreekse zedelijke dwang.

Anderen waren de mening toegedaan dat de regeling langs wetgevende weg van de procedure van het verzoek om genade, ingediend door een categorie delinquenten, op zich zelf reeds een inbreuk zou zijn op de Grondwet, die voor de uitoefening van het genaderecht generlei verschil maakt volgens de aard der misdrijven.

Nog anderen hebben te kennen gegeven dat de verplichte tussenkomst van een commissie in elk verzoek om genade een zodanige verwikkeling zou veroorzaken dat zij de opstopping nog zou verergeren waarover thans reeds geklaagd wordt, zonder in acht te nemen dat zij de ministeriële verantwoordelijkheid nog zou verzwakken.

Ten slotte werd er op gewezen dat in het Belgisch strafstelsel het geval van elke veroordeelde afzonderlijk het voorwerp moet zijn van een aandachtig onderzoek vanwege de bijzondere diensten die bevoegd zijn om de minister in te lichten, zonder dat er nog een commissie zou dienen aan toegevoegd, samengesteld uit personen, die gewis bepaald eerbiedwaardig zijn, doch niet noodzakelijk, omdat zij tot het Nationaal Verbond van Politieke Gevangenen of tot de Nationale Raad van de Weerstand behoren, de nodige bevoegdheid bezitten om een scherpzinnig advies uit te brengen. Een genademaatregel moet echter overwogen worden in volle objectiviteit en met inachtneming van alle factoren: factoren die de overtreder eigen zijn, namelijk zijn fysische, zenuw-, geestes en zedelijke toestand, praktische mogelijkheden van herklassering op beroeps-, familie-, stoffelijk gebied; maatschappelijke factoren, namelijk de weerslag bij de openbare mening, met toevoeging evenwel dat die weerslag het vraagpunt geenszins mag beheersen.

Kortom, zoals blijkt is het wegens beschouwingen van grondwettelijke aard en om redenen van praktische opportuniteit dat de Commissie geneend heeft de indieners van het voorstel in hun suggestie niet te kunnen volgen.

De Verslaggever,
M. VERBAET.

De Voorzitter,
H. ROLIN.

Certains membres ont combattu la proposition en invoquant que la création par voie législative d'une Commission réglementant l'exercice des prérogatives royales heurterait l'article 73 de la Constitution qui accorde au Roi seul le droit de grâce; le constituant, a-t-on dit, en accordant le droit de grâce sans en régler la procédure a voulu que le Roi agisse en pleine indépendance, en dehors de toute contrainte morale directe ou indirecte.

D'autres ont estimé que réglementer par voie législative la procédure de la demande en grâce introduite par une catégorie de délinquants serait déjà en soi une atteinte à la Constitution qui, pour l'exercice du droit de grâce, ne fait aucune distinction suivant la nature des infractions.

D'autres encore ont émis l'avis que l'intervention obligatoire d'une Commission dans chaque demande en grâce entraînerait une complication telle qu'elle accentuerait encore l'embouteillage dont on se plaint déjà aujourd'hui sans compter qu'elle affaiblirait la responsabilité ministérielle.

Enfin, il a été observé que dans le système pénitentiaire belge, c'est le cas de chaque condamné particulier qui doit faire l'objet d'un examen attentif de la part de services particuliers qualifiés pour renseigner le Ministre sans qu'il faille encore y ajouter une Commission composée de personnes, parfaitement respectables sans doute mais ne présentant pas nécessairement, parce que attachées à la Confédération Nationale des Prisonniers politiques ou au Conseil National de la Résistance, la compétence nécessaire pour émettre un avis éclairé. Or une mesure de grâce doit être envisagée en toute objectivité et en tenant compte de tous les facteurs: facteurs personnels au délinquant, notamment son état physique, nerveux, mental et moral, possibilités pratiques de reclassement dans les domaines professionnel, familial, matériel; facteurs sociaux, notamment les réactions de l'opinion publique, tout en ajoutant cependant que ces réactions ne peuvent point dominer la question.

Bref, on le voit, c'est pour des considérations d'ordre constitutionnel et pour des motifs d'opportunité pratique que la Commission a cru ne point pouvoir suivre les auteurs de la proposition dans leur suggestion.

Le Rapporteur,
M. VERBAET.

Le Président,
H. ROLIN.